

Svensk Forms Opinionsnämnd utgör ett opartiskt sakkunnigorgan inom Föreningen Svensk Form och har till uppgift att yttra sig angående upphovsrättsligt skydd för brukskonst. Med brukskonst menas nyttoföremål som upphovsrättsligt kan skyddas som konstnärliga verk. Det kan exempelvis vara alster som är ett resultat av industriell design, konsthantverk, hantverk eller hemslöjd. Opinionsnämnden, som består av både jurister och designer, har även till uppgift att avge yttrande om efterbildning (plagiering) skett av ett upphovsrättsligt skyddat alster av brukskonst.

Verksamheten har bedrivits sedan slutet av 1920-talet och har resulterat i flera hundra yttranden. En stor del av yttrandena har publicerats i bokform. Böckerna finns till försäljning hos Föreningen Svensk Form. Yttranden har i många fall varit till hjälp för att undvika och avstyra plagiering, men har i andra fall använts som bevisning i tvister vid domstol. Opinionsnämndens ställning som sakkunnigorgan för att bedöma frågor om upphovsrättsligt skydd för brukskonst har erkänts av chefen för Justitiedepartementet i proposition 1969:168 s. 136.

Nämnden tar inte upp ärenden på eget initiativ utan en anmälan måste göras av en enskild, företag, domstol eller annan myndighet.

Nämnden består av:

Karin Westerberg, advokat, ordförande
Teresia Danielsson, kansliråd, sekreterare
Chiqui Mattson, designer DS
Christian Klingspor, industridesigner
Erika Lagerbielke, professor, formgivare
Lars Lallerstedt, industridesigner
Lena Andersson, inredningsarkitekt/designer DS
Mattias Ljunggren, arkitekt SIR/MSA

Vill du komma i kontakt med Opinionsnämnden, kontakta opinionsnamnden@svenskform.se.

Ärendetyper**Enpartsärenden**

Med enpartsärenden avses anmälningar där anmälaren endast begärt att Opinionsnämnden skall yttra sig över frågan om upphovsrättsligt skydd föreligger eller inte. I sådana ärenden finns inte någon motpart till anmälaren och anmälan kan på begäran hanteras med sekretess hos Opinionsnämnden.

Tvåpartsärenden

Med tvåpartsärenden avses anmälningar om påstådd efterbildning av en viss produkt. Det finns då alltid minst två parter (anmälaren och den påstådde plagiatören). Motparten får alltid del av anmälan och ges möjlighet att bemöta vad som sägs i den.

I ett tvåpartsfall börjar nämnden med att bedöma om den anmälda produkten enligt nämndens bedömning skyddas av upphovsrätt. Om upphovsrättsligt skydd anses föreligga bedöms därefter eventuellt intrång i skyddet. Om upphovsrättsligt skydd inte anses föreligga blir det inte aktuellt att bedöma frågan om intrång.

Anmälan ska ske enligt ovan men också innehålla motpartens kontaktuppgifter (inklusive eventuellt ombud) samt information om när efterbildningen blev känd och vilka åtgärder som vidtagits. Motparten ges möjlighet att svara på anmälan. Parterna får kopia på all skriftväxling.

Handläggning

När en anmälan kommit in granskas den av ordförande och sekreterare. Efter godkännande tilldelas tid för möte.

Köplats tilldelas efter godkänd anmälan (inkl. betald avgift). I god tid före mötet behövs besked om vem/vilka som kommer att delta på mötet.

Nämnden kan sammanträda utan att anmälare eller ombud närvarar. Senast en vecka före mötet måste produkten skickas till Svensk Form.

Expedieringstiden för ett yttrande är beroende på hur många ärenden som samtidigt handläggs, men man bör räkna med en månad. Svensk Form behåller originalet till yttrandet och kopia skickas per post till anmälare och eventuell motpart. Produkten kan hämtas efter att yttrandet har expedierats. Anmälare av enpartsärenden kan efter expediering välja att häva sekretessen, antingen på yttrandet eller på hela akten.

Yttranden

Opinionsnämndens yttranden fram till år 2000 finns samlade i fyra volymer tillgängliga via ett flertal bibliotek inklusive Svensk Forms eget.

del I, yttranden 1954-1963 (slutsåld)
del II, yttranden 1964-1975 (slutsåld)
del III, yttranden 1976-1991, pris 425 kr.
del IV, yttranden 1992-2000, pris 425 kr.

Ordbok

Svensk Forms Opinionsnämnd har gett ut en ordbok som finns att beställa för 150 kronor plus porto.

Kontakt

Frågor som rör Opinionsnämnden besvaras av Nelly Burén som också tar emot anmälan i digital samt fysisk form.

E-post: opinionsnamnden@svenskform.se

Anmälan

Anmälan ska göras skriftligen och skickas till Svensk Form både digitalt och fysiskt. Till anmälan ska kvitto bifogas på att anmälningsavgiften om 29 500 kronor är betald. Betalningen ska göras till Föreningen Svensk Form BG 5350-8172.

I anmälan bör man även lämna andra uppgifter som kan vara av betydelse för Opinionsnämndens bedömning.

Exempel på sådana uppgifter är:

- upphovsmannens namn
- beskrivning av vad i produktens utseende som anmälaren anser vara särpräglat
- när produkten skapades och hur marknaden till vilken den hör då såg ut
- produktens tillkomstprocess
- en eller flera pappersbilder
- en eller flera digitala bilder

Fullständig information om hur en anmälan görs och vilka uppgifter den ska innehålla finns i stadgarna för Opinionsnämnden.

Ladda ner [Opinionsnämndens Stadgar](#)